

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

23 In quibus sit potestas canonicas leges condendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

condendi leges tum quia non habent altam & supremam iurisdictionem, quae ad leges ferendas requiritur: tum quia neque forum caularum regulariter habent iuxta. s. d. de excus. re, vel si aliquid habent, est in causis levis momenti, & cum maxima dependencia à ciuitate, vel alio superiore iudice: ita Bonac. & Suar. supra.

An vero possint facere aliqua statuta pertinentia ad rectam & Politicam eorum admittitionem, quare leges ciuiles & municipales noncupentur? Affirmat Bar. in d. l. omnes populi. Sylact. ver. lex. g. 4. Marius Burgenfis & alii relati à Salas disp. 7. sect. 14. quia cum commissa sit illis potestas gubernatiua, & legislatiua videtur concessa. At tenendum est cum Bonacina, Suar. & Salas supra non posse facere statuta, quae vim legis habeant, quia hoc est habere integrè potestatem condendi leges: haec res publica, supremam potestatem habens: haec enim nullas alias leges statuere potest, nisi quae ad rectam subditorum gubernationem conducunt, si igitur illi populi minores hanc etiam potestatem haberent pro suis incolis, nullam à republica supra differentiam haberent nisi in extensione subditorum, poterant tamen huiusmodi populi conventiones aliquas facere inter se, quibus in vi contractus obligentur, poterantque aliqua praecipua subditis imponere, sicut potest patrifamilias pro suo domo non perpetua, sed temporalia & quae à principe reuocari poterunt sic Suar. c. 9. n. 17. Bonac. disp. 1. g. 1. p. 3. n. 11. fo. cum d. Th. 7. 90. art. 3.

PUNCTVM XXIII.

In quibus sit potestas canonica leges condendi.

- 1 Pontifex hanc potestatem habet à Christo.
- 2 Non pendet Pontifex in usu huius potestatis à Conciliis.
- 3 Neque item pendet à consilio, vel consensu Cardinalium.
- 4 Episcopus in suo Episcopatu leges ferre potest ex potestate à Pontifice accepta.
- 5 Proponitur quaedam obiectio, ob quam sentit Vasquez, Episcopus immediate à Christo accipere facultatem.
- 6 Satis obiectio procedenti.
- 7 Episcopus electus, & confirmatus, hanc habet potestatem.
- 8 In rebus grauioribus non potest Episcopus inconsulto Pontifice leges ferre, & quae res grauiores dicantur.
- 9 Quando Pontifex consuli non potest, potest dispensare, non legem Pontificiam abrogare.
- 10 Consensu cleri, aut capituli non indiget Episcopus ad legem ferendam.
- 11 Quid dicendum de Archiepiscopo, Patriarcha, aliisque Praelatis Episcopo superioribus.
- 12 Legatus Summi Pontificis non solum pro tempore legationis, sed illo finito leges ferre potest.
- 13 Sancti Patribus, & Doctoribus non est data potestas condendi legem.
- 14 Concilium viuente Pontifice congregatum absque eius auctoritate, nullam potestatem habet ferendi leges.
- 15 Congregatum eius nomine probabilius censetur non habere potestatem leges ferendi obligantes Ecclesiam, quousque Pontifex eas approbet.
- 16 Quid dicendum de Concilio congregato tempore schismatis, vel mortuo Pontifice.
- 17 A Concilio ad Pontificem datur appellatio.
- 18 Quid dicendum de Conciliis provincialibus, nationalibus, & alicuiusmodi.
- 19 Congregatio Cardinalium quae ratione leges ferre possit.
- 20 Remanente vno Cardinali in conclusis, aliis descendensibus probabilius censetur non posse Pontificem eligi ab eo.
- 21 Capitulum Sede vacante non posse leges ferre, quibus probetur.
- 22 Probabilius est leges ferre posse.
- 23 Satis rationibus n. 21 adductis.
- 24 Capitulum viuente Episcopo, nullam videtur habere potestatem condendi leges obligantes etiam ipsos capitulares.
- 25 Tenendum tamen est oppositum, & sit satis rationi contraria.
- 26 Qua ratione Ecclesia collegiata, vniuersitates, collegia, confraternitates leges ferre possint.
- 27 Religiosorum communitates habent potestatem leges ferendi.
- 28 Abbatissa, & Monialium Praefecta, an habeant iurisdictionem.
- 29 Quibus delegari possit à Pontifice potestas leges ferendi pro tota Ecclesia? Proponuntur varii dicendi modi.
- 30 Quid tenendum.
- 31 An feminis hac potestas delegabilis sit.

Nemini Catholicorum dubium esse potest esse hanc potestatem in Pontifice Petri successore, quia illi commissa est potestas gubernatiua Ecclesiae, quae sine legislatiua esse non potest. Habet autem Pontifex hanc potestatem immediate à Christo Domino: non enim pro solo Petro Dictum Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I

est, super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, sed pro omnibus eius successoribus: omnibus enim dictum est. Quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in caelis: & quodcumque solueris, erit solutum. Ratio est manifesta quia est potestas supernaturalis. Ergo solum à Christo haberi potest. Dices, haberi quidem à Christo sed medio Concilio, seu Cardinalium congregatione. Sed contra, quia Christus non contulit Ecclesiae hanc potestatem, ut in Petrum transferret, sed immediate contulit Petro, & ex illo in successores deriuatur: c. nouit, de iudic. cap. significasti, de elect. & deciditur in Concil. Trident. sess. 14. c. & alia plura congerit Suar. lib. 4. de legibus, cap. 1. Salas disp. 8. sect. 3. Bellarm. lib. 4. de Roman. Pontif. cap. 23. & seq. Requiritur tamen, ut persona, cui est conferenda à Christo haec potestas, ab omnibus eligatur, quia neque eligitur à Christo immediate neque iure sanguinis succedit.

2 Ex quo fit manifestè Primo Pontificis potestatem à Conciliis non pendere. Tum quia est à Christo immediate, tum quia Pontifex est supra Concilium etiam generale: tota enim auctoritas Concilii est dependens à Pontifice, ut ostendit Card. Bellarm. 2. de Concil. c. 14. Azor tom. 2. lib. 5. cap. 12. g. 1. Valent. 2. 2. disp. 3. g. 1. p. 7. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 21. Salas disp. 7. legibus. n. 25 & 70.

3 Fit secundo, neque pendere Pontificem in usu huius potestatis à Concilio, vel consensu Cardinalium: sine consensu enim ipsorum, imo ipsi contradicentibus potest Pontifex leges valide ferre. Nam pontifex habet eandem potestatem, ac habuit. Petrus cuius est immediatus successor. ed Petrus independenter ab aliis Apostolis potuit leges ferre. Ergo à fortiori Pontifex independenter à Concilio Cardinalium idipsum poterit. Adde nullibi à Christo Domino haec dependencia fuit insinuata, sed potius contrarium, cum soli Petro dictum sit, Super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, &c. & satis videtur deusum in cap. cuncta 9. q. 3. ubi dicitur, Apostolica Sedes sine vlla Synodo procedenti, solendi & adadi habuit potestatem. Quare si aliquando Concilium Cardinalium Pontifex expostulat ad leges ferendas, non est ex necessitate, sed ex aequitate, eo quod conueniens est, ut omnes intelligant summa maturitate & prudentia Ecclesiam gubernare & ira teneri late probans Felinus in rubr. de constitutionibus, num. 2. Decius ibi lect. 1. g. 3. & alii, quos refert & sequitur Suarez lib. 4. de legibus, cap. 3. n. 14. Neque vilo modo probanda est contraria sententia, quam pro viribus defendit Andreas Sicalus tractat. de praest. Card. part. 1. quaest. 1. Cardinalis consil. 118. Ioan. Monachus, & Ancharan. in c. super eo de here. 17. 6. Sed nullum pro se adducunt firmum fundamentum, nam illud, quod sumitur ex usu, & consuetudine, praeterquam, quod nulla est, cum saepe Pontifex absque consilio Cardinalium leges ferat, Pontificis potestatem, quae est de iure diuino, adstringere, aut limitare nullo modo potest.

4 Quod si de Episcopis loquamur certum est Episcopos in suo Episcopatu leges ferre posse. habetur expresse cap. 2. de maiorit. & obedient. cap. 2. de consuet. in 6. & radunt communiter Doctores in rubr. & in c. cum omnes, c. cum accessissent, de constitutionibus. Haec autem potestas à Pontifice, tanquam à primo fonte manauit: non enim illam à Christo Domino immediate accepit. Solum enim Petro & eius successoribus dictum est pascite oues meas. Ergo solus Pontifex tam immediate à Christo recepit, reliqui vero medio Pontifice. Item si à Christo immediate recipient alii praelati potestatem legislatiuam, non posset Pontifex illorum potestatem minuere, aut tollere, sed esset à Pontifice omnino independens, utpote à superiore concessa. Consequens est omnino falsum. Ergo. Denique, quia id est definitum à Leone in cap. ita Dominus, 19. distincti ubi de potestate Petri dicitur, à Christo Domino fuisse illi donatum, ut ab ipso quasi à quodam capite, donat sua velut in omni corpore diffunderet. Et Gregorius in cap. decreto, 2. g. 6. inquit Romana Ecclesia vires suas ita aliis impertit Ecclesis, ut in parte sint vacata sollicitudinis, non in plenitudine potestatis; aliaque plura congerit in huius confirmationem Bellarm. lib. 3. de Roman. Pontif. c. 15. & lib. 4. cap. 14. Valent. som. 2. disp. 2. g. 1. punct. 7. Suar. de censur. disp. 1. sect. 2. n. 7. & de poenitent. disp. 16. sect. 3. & Specialis lib. 4. de legib. c. 4. à num. 6. Salas disp. 8. sect. 3. Bonacina disp. 1. g. 1. p. 3. n. 5.

5 Sed obicit primo, Episcopos esse successores Apostolorum cap. in nouo distincti. 2. 1. Sed Apostoli omnes immediate à Christo acceperunt potestatem legislatiuam. Ergo etiam Episcopi à Christo accipiunt. Confirmo ex verbis Christi Matth. 8. Quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in caelo quae non solum ad Petrum, sed omnes Apostolos dicta fuere. Ergo omnes Apostolorum successores habent potestatem ligandi per leges à Christo. Secundo Episcopi constituti sunt à Christo Domino, ut specialiter Ecclesiam gubernarent, quia Pontifex per se, & immediate toti orbi praesens esse non poterat: qua ratione dixit Paulus Actuum 20. esse à Spiritu sancto positos Episcopos regere Ecclesiam Dei, sed Ecclesiae regi, & gubernari non potest sine potestate legislatiua. Ergo si à Christo constituti fuerunt Episcopi, & Rectores Ecclesiarum constituti fuerunt & legislatores. Tertio Episcopi habent potestatem ordi-

nariam. Ergo non delegatam à Pontifice Quarto stare optimè potest Episcoporum potestatem dependentem esse à Pontifice & nihilominus à Christo recipi, quia potest dependere à Pontifice in assignatione materiae, & subditorum, non in ipsamet potestate, & illius usu materia iam assignata. Quare quilibet Episcopus, eo ipso, quod Episcopus est, & successor Apostolorum, dici potest iurisdictionem habere in potentia, seu in habitu, dependere tamen à Pontifice in materia assignatione. Sicuti elementum ignis verè habet in se potentiam comburendi, & comburere non potest nisi materia ei applicetur.

Propter hæc Valq. 1. 2. disp. 152. cap. 2. sequitur à Christo de iusta hæreticorum punit. c. 24. affirmare ausus est omnes Episcopos immediatè à Christo domino potestatem iurisdictionis accepisse, dependentem tamen à Pontifice, quoad materiae, & subditorum assignationem.

6 Sed, vt optimè expendit Suar. lib. 4. cap. 4. leuia sunt hæc fundamenta, vt à communi & recepta Theologorum, iurisperitorum sententia recedendum esset. Fateor, inquam, Episcopos successores esse Apostolorum non in Apostolatu, sed in Episcopatu, hoc est in consecratione, non in iurisdictione, alias æqualem cum Pontifice haberent potestatem, & eodem modo respondeo ad locum Matth. 18.

Ad secundum respondeo Episcoporum consecrationem à Christo esse immediatè institutam gubernationem à Pontifice, cui inquam præcepit, vt Episcopos crearet, & iurisdictionem conferret, provt illi conueniens visum fuerit. Neque obstat Episcopos sic à Pontifice positos, esse positos à Spiritu sancto, siquidem Spiritus sanctus inspirauit, & prouidit, vt sic ponerentur. Neque ex hoc quod Rectores constituti sint Ecclesiarum, inferitur necessario debere esse legiflatores, poterant enim regere, imponendo temporalia præcepta: sicuti gubernatores læculares supremo Principi subiciuntur.

Ad tertium concedo habere potestatem ordinariam, sed à Pontifice: dicitur autem ordinaria quia ratione officii conceditur, & cum potestate delegandi.

Ad quartum nego intelligi posse potestatem Episcoporum recipi à Christo immediatè & dependere à Pontifice in assignatione materiae, & subditorum. Nam illa dependentia tollit omnimodam potestatem antecedentem: quæ enim iurisdictione, & potestas esse potest sine subditis. Alias quilibet homo potest dici habere potestatem regiam in habitu, quia habet potestatem vt in Regem eligatur.

Adde vel illa potestas in habitu, quam Episcopi habent, à Christo immediatè est ratione consecrationis Episcopalis, vel ratione electionis & confirmationis: Non ratione consecrationis Episcopalis, alias haberent potestatem sine vilo termino, & æqualem Pontifici, quia non est vnde limitetur. Quod est omnino falsum & contra, vsum, cum sæpe videamus ipsos consecratos nullam habere iurisdictionem à Pontifice concessa, ex cap. inter corporalia de translatione Episcop. Quod autè per electionem, & confirmationem illam non habeant à Christo est manifestum: alias quilibet Prælati illam haberet, habent ergo illam à Pontifice.

7 Dubium tamen est, an eo ipso, quod Episcopus sit electus, & confirmatus habeat hanc potestatem, vel indigeat speciali concessione à Sede Apostolica.

Respondeo nulla indigere concessione speciali, sed iure ipso esse illi concessum leges condere conuenientes suo Episcopatu, habetur cap. 2. de maior. & obedient. & cap. 2. de constitut. in 6. & tradunt omnes Leges tamen debent esse non repugnantes legibus Pontificis, quia inferior leges superioris abrogare non potest. Quocirca non poterit leges condere repugnantes iuri communi, aut statutis à Pontifice confirmatis, colligitur ex 6. 1. & 2. de reliq. & venerat. Sanct. & cap. 1. de translat. Episcop. & tradit Nouari. rit. de regul. lib. 3. consil. 2. 6. num. 8. Suar. lib. 4. cap. 5. num. 2. Salas disp. 8. de leg. sect. 6. n. 4. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 7. n. 30. Bonac. disp. 1. q. 1. n. 23. & alii innumeri apud præcitatos Doctores.

8 Ex hæc doctrina sit non posse Episcopos leges condere in rebus grauioribus: tum quia hæc ex generali regula sunt Pontifici relectuata. c. maiores de Baptismo. c. 1. de translat. Episcop. Reseruantur, inquam hæc in signum supremæ potestatis, & vt maiori consilio fiant: tum etiam, quia hæc cause grauioribus sæpe aduersantur iuri communi, sic Doctores supra relati Quæ autè dicantur hæc cause grauioribus optimè explicat Suar. & Salas supra. Iur enim quæ ad vniuersalem Ecclesiam ex se pertinent, qualis est definitio alicuius veritatis fidei, canonizatio Sanctorum, Sacerdotum continentia, reuocatio consuetudinis, vel privilegij vniuersalis & communis, vnam Ecclesiam alteri subiacere, aut Episcopatus vnire, aut diuidere, &c.

9 Poterit tamen, vt bene aduertit Bonacina supra, cum Decio c. ut se clericis, de adulteris. nu. 81. de iudiciis & aliis relatis à Salas disp. 8. de legibus sect. 6. n. 40. in aliquo particulari casu dispensare in iure communi dum superior consulti non potest, sed hoc non est legem contrariam iuri communi ferre, sed ius commune interpretari aut in illo pro aliquo casu singulari dispensare.

10 Sed inquirens. Indigebitne Episcopus consensu cleri, aut Capituli ad leges ferendas?

Respondeo non indigere, quia potestas nullibi inuenitur concessa cum hac dependentia, & limitatione, solum pro vltis statuendis requiritur consensus cleri, aut etiam populi, cap. vlt. de feruis, & pro alicandis rebus Ecclesie consensus Capituli cap. vestra, de locat. c. nouis cap. quando, de his que sunt à prelato sine consensu Capituli. Ex his non est deludendum argumentum ad alios casus, vt arguit Panormit. c. vlt. de offic. deleg. & ita tenet alios referens Salas sect. 7. n. 41. Suar. c. 5. n. 2. Bonac. n. 24. Valq. disp. 153. cap.

11 Ex his inferitur, quid dicendum sit de aliis Prælatiis superioribus, Archiepiscopis, Patriarchis, seu primatibus. Et quidem in sua diocesi posse leges ferre vt dictum est de Episcopo, nemini est dubium, quia ibi habent propriam iurisdictionem, Condere autem leges obligantes totam prouinciam seu Metropolitim, non possunt, nisi in prouinciali Concilio, & de consensu comprouincialium Episcoporum, habetur expresse in c. nullus Primas, q. 1. ibi nullus primas, vel metropolitanus diocesanam Ecclesiam, vel parochiam, aut aliquem de eius parochia præsumat excommunicare vel iudicare, vel aliquid agere absque eius consilio, vel iudicio, & infra: Si quis Metropolitanus Episcopus sine consilio, & voluntate omnium comprouincialium Episcoporum aliquid agere venturerit, gradus sui periculo subiacet, & quod egerit, irritum habetur, & inane. Idè habetur c. si quis olim, de accusat. Salas de leg. disp. 8. sect. 9. n. 48. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 17. num. 36. Suar. lib. 4. de legibus, cap. 5. num. Bonacina disp. 1. q. 1. puncti 3. num. 25. qui exceptit sub dubio tempus visitationis sed tunc non leges, sed præcepta imponere potest cum non sint perpetua duratura, quod ad rationem legis necessario requiritur, vt bene probat Suar. lib. 1. c. 10. n. 7.

12 De legato Summi Pontificis, quod leges ferre possit obligantes totam prouinciam, non solum tempore legationis sed illo finito, donec à Pontifice, vel alio legato reuocetur, constat ex cap. vlt. de officio legati, vbi hæc potestas illi conceditur, Cardinali Romano ex vi sui tituli & dignitatis solum potest ferre leges obligantes suam Ecclesiam; quia solum ibi habet iurisdictionem: colligitur ex cap. bis que, de maior. & obedient. cap. qualem de electione, & ibi Panorm. Bonacina p. 3. num. 26. Suar. lib. 4. de lex. c. 5. n. 4. Salas disp. 8. sect. 8. n. 45. Sebastian. Medicis de leg. p. 1. q. 10. & alij plures ab eisdem relati. Alii prælati exempti quales sunt abbates aliqui iurisdictionem Episcopalem habentes, possunt leges ferre, nisi eis aliquo modo sit prohibitum, aut ex consuetudine requirant consentum cleri vel Capituli, sic Suar. supra; quia hæc potestas legislatiua est potestas iurisdictionis non consecrationis.

13 Solum de sanctis Patribus & Ecclesie Doctoribus potest esse dubium, an illis sit data potestas tradit optimè glossa dist. 20. in primè & Felin. Panormitan. & Decius in cap. ne inuirtaris, de constitutione, & colligitur ex hostiensis cap. solita, de sententia excommunicat. in 6.

Dices. Esto illis data non sit talis potestas, cum eorum sententia in decreto inferuntur à Gratiano, vim legis habere debent ex tacto consensu Pontificis.

Respondeo negando assumptum, (quamuis contra teneat Felinus cum aliis cap. 2. de scriptis. num. 45.) quia nullibi inuenitur Pontificem approbasse leges eas, quæ in Decreto à Gratiano referuntur, Alias etiam dicta Imperatorum, & leges ciuiles insertæ in Decreto vim legis canonice habent præterea nonnulla inferunt Gratianus in Decreto, vt bene aduertit Suar. propterea originalibus diffinis, ac proinde emendata sunt. Non ergo est inferendum vim legis habere ex eo, quod in Decreto Gratiani continentur: habent tamen magnam auctoritatem, ratione cuius sequendæ sunt ex æquitate; & ita tenet glossa cap. 1. de rebus Ecclesie non alienandis, verbo traditus. Decius, Panormit. & alij cap. 2. de rescriptis. Nauar. de redditib. Ecclesiarum, qu. 3. mon. 17. num. 5. Sanchez lib. 9. de matrim. disp. 12. n. 3. circa medium & num. 5. Bonacina puncti 3. circa finem Suar. lib. 4. cap. 5. num. 7. Salas de leg. disp. 8. sect. 13. Valent. 2. 2. disp. 6. quaest. 6. puncti 6. & alij plures ab eisdem relati, aduertunt tamen iustitiam Doctorum aliquando sententias Patrum & leges ciuiles à Pontifice canonizari, hoc est tanquam leges proprias promulgari, & in Decretalibus inseri & tunc clarum est vim legis habere ex voluntate Pontificis. Secundo aduertunt sæpe sanctos Patres legere & præcepto aliquo naturali, aut diuino, à Christo vel apostolis tradito aut Ecclesie traditione introducto, reitari, & tunc illis credendum est non tanquam legiflatoribus, sed tanquam retribus fide dignis iuxta maiorem, vel minorem consensum sanctorum Patrum in ea re.

Ex his infero non habere vim legi vniuersalis decreta particularium Episcoporum aut Conciliorum etiam à Pontifice allegentur si tamen non fuerint ab illo vel alio Pontifice approbata; retinent enim solum primariam suam dispositionem, & auctoritatem, vt bene tradit Valent. Th. Sanchez, Bonac. & Salas supra & Suar. c. 6. n. 10.

14 Rufinus de Conciliis videndum est, an potestatem habeant condendi leges.

si

restas Episcopi: sicuti Vicario Episcopi ad tempus signato concedit Episcopus potestatem suam. & Legato Pontificis ad tempus nihil concedit Pontifex potestatem ferendi leges in perpetuum duraturas

Ad secundum admitto Capitulum esse administratorem necessarium dicere, quia necessario succedit, & iurisdictioni Episcopi in illum transmissa necessario est. Nego tamen iode inferri leges ferre non posse, quia esto per preceptorum impositionem poterat malis occurrentibus providere: at non ita bene. Adde esse necessarium gubernatorem, quoad potestatem, quia necessario illam habet, non tamen quoad modum gubernandi: non enim arctatum est Capitulum in modo gubernationis, sed potest aliquando per precepta, aliquando per leges, aliquando solum impositione preceptorum delecta subditorum coeetere. N. que est simile de collegio Cardinalium & Concilio generalia: in quibus non potuit potestas legislativa Pontificis, que est de iure divino, transmitti: ex iure autem humano potius denegetur est ex Clement. de Romanis, de elect. & solum concessa in his, que ad electionem Romanis pertinent, & prececauda mala, que Ecclesia acciderit postquam illo tempore: at contra accidit in Capitulo sed vacante: cui a iure est potestas absoluta concessa ad omnia, & solum in aliquibus casibus limitatur: non igitur extendenda est limitatio ultra illud.

Ad tertium concedo, posse leges latas ab Episcopo predecesore abrogare: neque hoc obstat textui in cap. nouis, ne sede vacante: quia ibi solum dicitur, ne sede vacante aliquid de bonis pertinentibus ad Ecclesiam, & dignitat in Episcopalem innovetur. sicut neque Episcopus bona Ecclesie vacantis sibi subiecit alienare potest, cap. si quis Episcopus, 10. q. 2. Non tamen aliquid dicitur de inopinatione legum: quapropter immutatio nomen status Episcopi mutavit Felinus in statutum.

Ad quartum concedo non posse prebendas Episcopo pertinentes Capitulum conferre, quia expressè cavetur iura Episcopalia reservari debere successoribus: ut tradit bene glossa in cap. cum olim, & c. bis quas de maior. & obediens, & alii. At omnia alia, que ad iudicium, abolitionem, & condemnationem pertinent, bene potest, ut in supra, cap. notatur.

24. Verum si cap. tulum amatur vivente Episcopo, dubium aliquod est, an abique eius consensu possit aliquas leges ferre: obligantes ipso capitulares: nam extraneos certum est obligari non posse, quia Capitulum non habet in diceclanos iurisdictionem, nisi per mortem Episcopi.

Plures tenent non posse ullam legem ferre, neque preceptum, sed solum regulam, & directionem, qua possit, si iurent, vel promittant Canonici eam servare, tenebuntur, ex iuramento, vel promissione: non ex vilegis, aut precepti, Capitulum absque Episcopo non videtur ullam habere iurisdictionem: nisi enim illam haberet, que necessitas erat expostulandi Canonici iuramentum de servandis statutis: Quia ergo in statutis nulla agnoscitur obligatio, expostulatur iuramentum ad illorum observationem. Adde Episcopum esse caput Capituli, & cum illo vnum efficiere. Ergo non potest Capitulum sine Episcopo habere ullam iurisdictionem: aliis sine Episcopo esset integrum corpus, siquidem sine illo se posset regere, & gubernare.

25. Tenenda tamen est communis sententia, Capitulum posse absque consensu Episcopi leges, & statuta ferre obligantia suos capitulares in his, que pertinent ad rectam, & ordinariam gubernationem Ecclesie: quia absque Episcopo in his rebus procedunt: Ergo lignum est habere in illis iurisdictionem, atque adeo imponere posse leges, seu precepta. Nam gubernatio sine vi coactiva fieri recte non potest: & colligitur ex cap. cum omnes, de consuet. ubi supponi videtur posse Canonicos in requisito Episcopo ius in se ipsos statuere: quia tamen ius quod ibidem statuerunt, omnibus commune non erat, idèd à Papa revocatur: in rebus autem gravioribus, quales sunt abrogatio aliquarum constitutionum, & alienatio, vel venditio alicuius fondi, necessarius est consensus Episcopi, & sæpe Pontificis, ex c. cum accessissent, de consuet. & c. Sylvest. verbo de consuet. m. 2. & Felin. ibi n. 8. glossa c. 2. §. 1. verbo statutum, de verb. signific. in 6. Sylvest. verbo lex q. 4. Sebastian. Medicis q. 16. Salas disp. 8. sect. 16. n. 34. Bonacina disp. 1. q. 1. p. 3. n. 3. Suarez lib. 4. de legib. cap. 6. n. 11. & 12.

Neque obstat argumentum in contrarium: expostulatur enim iuramentum, ad maiorem statuti observantiam, & obligatio nem: non quia simpliciter ratione statuti obligari Canonici non sint. Item ratione iuramenti obligantur abique dubio, secluso illo solum ex maiori probabilitate.

Ad confirmationem respondeo Capitulum secluso Episcopo esse corpus integrum, quia caput habet immediatum, scilicet Decanum, taliter, quod in Capitulo Episcopus, non est caput, sed Decanus.

26. Supradictam doctrinam extendit Felin. & Panormit. in cap. cum omnes, & c. cum accessissent, de consuet. & Sylvest. verbo lex q. 5. Salas disp. 8. sect. 17. num. 89. Albericus tract. de statutis q. 5. & 6. ad alias Ecclesias collegiatas, vniuersitates, & locitates, ac collegia: de omnibus enim dicunt posse in rebus leuioris momenti leges ferre: sed verò in gravioribus. Bonacina verò p. 2. num. 31. & Suarez cap. 6. num. 19. negant hanc po-

testatem. Et quidem si ex usu, & consuetudine non habent, ex iure certum est non habere, quia nullibi inuenitur illis concessa, & potestas iurisdictionis, cum sit res facti, præsumenda non est, nisi probetur. Poterunt tamen vt bene aduertunt supradicti Doctores, constitutiones, & ordinationes facere iam dispositivas, quam penales, que ad culpam obligent, vel ratione potestatis dominatiue, quam communitas acquirit ex traditione, quam vniuersique de se communitati, vel illius rectori facere, potest, vt gubernetur, & puniatur, si non obediunt: vel ratione promissionis, & iuramenti, quod solent præstare de teruandis statutis communitatis.

27. Tandem veni dicens de communitatibus religiosorum, in quibus non solum est potestas dominatiua ex vi voti obedientie, & traditionis vniuersali que ad se gubernandum: sed etiam est potestas iurisdictionis à Pontifice concessa ad gubernandum religiosorum iuxta præceptum regule, tradit Suar. l. 4. de leg. c. 6. n. 21. cum linc. c. 2. cap. in singulis, de statu Monach. Salas disp. 8. sect. 1. Bonacina disp. 1. q. 1. p. 3. n. 31. Sebastian. Medicis de leg. 1. q. 9. §. 15. In quibus autem reideat hæc potestas iurisdictionis, an scilicet in Capitulo generali tantum, an etiam in ipso genere: vel etiam in Provincialibus, aut in conuentibus: inspectanda sunt particularia cuiusque religionis statuta: nam secundum illa iurisd. et o concessa est.

28. Abbatibus autem, & monachis præfectis concessam esse potestatem præcipiendi non solum ex voto, & promissione, sed etiam ex iurisdictione à Pontifice, videtur necessario dicendum: alios non possent moniales delinquentes punire: & tradit Bonacina supra, Salas disp. 8. sect. 1. q. 1. n. 30. Valq. 1. 2. disp. 166. cap. 4. n. 28. Thom. Sanch. lib. 7. in Decalog. c. 1. n. 27. Non tamen possunt præcipere, nisi ea, que ad rectam, & positam gubernationem domus, sibi visa fuerint conuenire, quia ad alia imperanda iurisdictione carent.

29. Inquiret, quibus delegari possit à Pontifice hæc potestas ferendi leges: Et quidem delegari posse non mihi est dubium: cum sit pars iurisdictionis: habetur cap. grauem, de iur. ex. communi, & tradit ibi Panormit. m. 1. Suar. lib. 4. c. 6. sine, Salas disp. 8. sect. 19. n. 92. Bonacina n. 31.

Difficultas est, an alicui possit delegari pro tota Ecclesia: Salas n. 93. existimat posse Concilio generali, persone autem particulari expediens non esse, Bonacina verò, & Suar. affirmant de egebilem non esse, quia non est delegabilis in alibi alientia spiritus sancti, in quo fundatur potestas obligandi totam Ecclesiam, alia tota Ecclesia etiam posse.

30. Ego vero distinguendum censo: atque enim sunt leges immediate ad motus pertinentes, quales sunt ceteræ expendantur, potius sunt definitiones fidei, & conclusiones doctrinæ ex principis naturalibus, vel reuocatis, quam positivæ constitutiones: & de his censo nullum alium præter Pontificem esse aliquid firmiter statuere, ob rationem eandem, quia non est delegabilis assistentia spiritus sancti requisita ad huiusmodi leges: & hæc est lex prohibens matrimonia eunuchorum, b. g. m. l. m. c. o. i. v. a. g. u. m. d. a. r. e. i. v. i. u. s. & forte præcipiente rei maiora fidei potestatis. Alia autem sunt leges, & motæ tamen pertinent ad salutem, quia sine illis & talis obtineri possent: imo etiam si aliud dicerent disponeretur. Et in his non video, qua ratione requiratur assistentia diuini spiritus, præter in d. l. g. a. t. o. & quare non possit alicuius pro tota Ecclesia potestatem habere ferendi hæc leges: neque mihi se esse inconueniens. In eo quod Conclum generale, vel aliqua petioa particularis possit tenuia al qua statuere, vel modum specialiter præserbere, in religioandis, vel acquirendis h. n. s. i. e. n. s. vel in sacrificio Missæ aliquas ceremonias superaddere: præcipue cum Pontifici semper liberum sit, legem illam à suo vicario f. e. t. a. m. abrogare, ratione potestatis à Christo concessæ, que inamissibilis est.

11. Secundo dubitari potest de feceminis, an capaces sint iurisdictionis Ecclesie?

Negat Victorius relect. 2. de potestate Ecclesie, q. 2. n. 3. 4. & 5. Mouetur ex illo loco Pauli 1. Cor. 14. Mulieres in Ecclesia taceant, sicut enim est mulieres loqui in Ecclesia, sed hoc fundamentum in firmum est ad probandum tunc etiam Victorius, cum Paulus solum de publica expositione doctrinæ loquatur, non de legislatione. Adde posse legem fecerit condere, & alteri publicandam dare. Item hec mulier tunc fit in Ecclesia loqui ex proprio motu: at ex potestate ipsi ceteri Pontificis ob aliquam causam grauem tunc esse non videtur: vt de S. Ca. har. n. veniens refert Bonacina disp. 1. q. 1. n. 24. 25. admittam fuisse ad conuocandum coram Pontifice, & Cardinalibus Ecclesie Romanæ. Quocirca nulla se mihi offert repugnantia, quomodo Pontifex possit mulieri hæc potestatem delegare, sicut & potestatem imponendi censuras: sic Bonacina supra, Salas disp. 8. sect. 19. n. 44. & alij quos in tract. de consuet. retuli.

